

oživené osady, kde šofer při náležitě pozornosti mohl předpokládati, že za naloženým povozem mohou býti lidé, kteří výstražného znamení neslyší na tak velikou vzdálenost a snad ani nemohou slyšeti. V tom dlužno spatřovati zavinění šoferovo, neboť když se tím silnice stala nepřehlednou, že proti autu jel vůz, za kterým, poněvadž šlo o hlavní silnici v L., mohl někdo jíti, bylo povinností šoferovou, by znamení na velikou vzdálenost dané, když se blížil k vozu, opakoval, a tím osobu za vozem jdoucí na blížící se auto upozornil a rychlost zmírnil. Dovolací soud nemůže tedy sdíletí názor odvolacího soudu, že šofer neměl příčiny, dávatí další výstražné znamení, poněvadž povoz se správně vyhýbal, a šofer i ostatní, na autu přítomné osoby, neviděli nikoho na silniční jízdni dráze. Přítomnost dítěte za povozem pádně poráží tento názor. Nesprošťovala žalovaného sebe větší nepozornost chodců — ač o takové u žalujícího dítěte a tím arci o nějaké jeho vině vlastní nemůže býti řeči — ať již je této nepozornosti příčina jakákoliv, — povinnosti, aby učinil vše, co mohlo zabrániti jakémukoliv předvídatelnému úrazu a co také bylo možným. Že za míjeným povozem může býti člověk, nemůže býti považováno za nepředvídatelnou událost, zvláště když se úraz přihodil uvnitř osady na její hlavní ulici. Sluší uznati, že troublením mohlo býti zabráněno úrazu. Také bylo zatroubení to možným. Dovolací soud proto uznal, že se žalovanému nepodařil osvobozovací důkaz podle §u 2 zákona, neboť, kdyby se byl s náležitou dbalostí zachoval podle daných předpisů a podle z věci vyplývající opatrnosti, mohlo býti zabráněno úrazu, že tedy je žalobní nárok důvodem svým po právu, a že mu jest v této míře vyhověti.

Čís. 5283.

Nevyhledává se, by jednotlivé vývody odvolání byly prostorově k sobě seskupeny dle jednotlivých uplatňovaných odvolacích důvodů. Odvolací důvod nesprávného hodnocení důkazů nelze vyříditi prostě poukazem k tomu, že důkazy byly provedeny bezvadně.

Odpůrčí řád.

Dle §u 2 odp. řádu lze odporovati i pouhému knihovnímu zajištění pohledávky, třebaš pravé a dospělé, byli-li tím věřitelé poškozeni.

Při důvodu dle §u 2 čís. 3 odp. řádu stačí, dokáže-li žalobce, že dlužník v posledních dvou letech předsevzal právní jednání, které bylo objektivně způsobilé věřitele zkrátiti, že jím byl žalobce v čas podání žaloby zkrácen a že žalovaný jest blízkým příbuzným dlužníkovým.

Zkracovací úmysl dlužníka nemusí přímo směřovati ku zkrácení věřitelů a býti jediným cílem jednání, stačí, že dlužník měl vědomí, že právním jednáním zkracuje věřitele.

Pod výrazem »znám býti musil« dlužno rozuměti nevědomost, spočívající na zanedbání povinné péče po rozumu §u 1297 obč. zák. a čl. 282 obch. zák. Otázka zavinění jest otázkou právní.

(Rozh. ze dne 17. září 1925, Rv I 1035/25.)

Žalobou domáhal se věřitel, by dlužní úpis ze dne 23. května 1923, jímž dlužníci Adolf a Anna T-ovi uznali žalovanému Karlu Z-ovi (bratru

Adolfa Z-a a synu Anny Z-ové) dluh ze zápůjčky 40.000 Kč a svolili ku vkladu zástavního práva proň na své nemovitosti — byl uznán vůči žalobci za bezúčinný právě tak, jako vklad zástavního práva. Oba nižší soudy žalobu zamítly. Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

D u v o d y:

Jde o odpurčí žalobu podle §u 2 čís. 1—3 a §u 3 čís. 1 odp. řádu. Soudové obou nižších stolic správně dovodili, že by exekuce žalobce proti dlužníkům nevedla k cíli. Tím vyhověno předpisu §u 8 odp. ř., dle něhož též jest nerozhodno, kdy žalobcova pohledávka vznikla, na což již odvolací soud správně poukazuje. Odporovacím důvodem čís. 1 §u 3 nelze se obírat, ježto jej žalobce neuplatňoval již v prvním odvolacím řízení. Ježto pak mezi žalovaným a žalobcovými dlužníky jest příbuzenský poměr (§ 4 odp. ř.), přichází především v úvahu § 2 čís. 3 odp. ř. Správně uvádí odvolací soud, že dle §u 2 odp. ř. lze odporovati i pouhému knihovnímu zajištění pohledávky třeba pravé a poctivé, byli-li zajištěním tím věřitelé poškozeni; ježto v §u 2 nejsou vypočtena určitá právní jednání, lze důvody tuto uvedenými napadati všechna právní jednání bez rozdílu. Při důvodu dle §u 2 čís. 3 odp. ř. stačí, dokáže-li žalobce, že dlužník v posledních dvou letech předsevzal právní jednání, které bylo objektivně způsobilé věřitele zkrátiti, že jím žalobce v čase podání žaloby jest zkrácen a že žalovaný jest blízkým příbuzným dlužníkovým. Těmto třem podmínkám vyhověno jest zjištěním, že žalovaný, syn a bratr žalobcových dlužníku, nabyl na jich realitách práva zástavního za pohledávku v té výši, že tím byla cena reality vyčerpána. Nezávažno jest, že žalovaný, který dle §u 13 odp. řádu má postavení obmyslného držitele, se svým bratrem Josefem vedl na reality dlužníků exekuci dražebním řízením a že došlo v době, kdy byl již tento odpurčí spor veden, k prodeji hluboko pod odhadní cenu. Vzhledem k relativnímu účinku odporování (§ 1 odp. ř.) jest též nezávažno, jaká břemena byla na realitě vložena v době od vkladu napadeného práva do zápisu poznámky odpurčí žaloby. Něco více, než ony tři okolnosti, žalobce dokazovati nemusí, a jest naopak věcí žalovaného, by namítal, a dokázal, buď že dlužníci neměli zkracovacího úmyslu v době právního jednání, nebo, měli-li jej, že žalovanému úmysl tento nebyl znám. Nerozhodno jest, že zkracovací úmysl dlužníku nevztahoval se právě na odporujícího žalobce, nýbrž na jiné věřitele. Především jde o to, zda tu byl na straně dlužníků zkracovací úmysl. Není třeba, by úmysl tento přímo směřoval ku zkrácení věřitelů a byl jediným cílem jednání, stačí, že dlužník měl vědomí, že právním jednáním zkracuje věřitele. Tento smysl onoho zákonného pojmu není odvolacímu soudu, který stále mluví jen povšechně o zkracovacím úmyslu dlužníků, zcela jasným. Dle zjištění prvé stolice žádal žalovaný zajištění své pohledávky, ježto se obával, že Adolf Z. při sňatku postoupí majetek manželce a že žalobcoví dlužníci mu z tohoto důvodu vyhověli. Ale tím není ještě zjištěno, že při zřizování práva zástavního neměli dlužníci vědomí o tom, že zároveň oním jednáním zkracují jiné

své věřitele. Odvolací soud neobíral se zjištěním, zda v onom přímém úmyslu dlužníků se zřetelem k dalším skutkovým okolnostem, jimiž se měl odvolací soud obírat, není současně obsaženo vědomí dlužníků, že poškozují ostatní své věřitele. Zejména pominul zjištění prvního soudce, že dlužníci v době, kdy přišlo k místu právní jednání, jemuž se odporuje, neměli hotových peněz, spoléhající na ženitbu Adolfa Z-a a věno budoucí jeho manželky a že byli si vědomi nepříznivé finanční situace. Kdyby odvolací soud měl správný právní názor o pojmu zkracovacího úmyslu, zajisté by se byl po rozumu §u 272 c. ř. s. touto okolností obíral. Odvolací soud dále praví, že žalobce důvodu nesprávného ocenění důkazů neprovedl tak, jak žádá § 467 čís. 3 c. ř. s., a že proto odvolací soud nemůže k tomuto odvolacímu důvodu hleděti a přejímá dle §u 498 c. ř. s. zjištění prvního soudce, ježto prý spočívají na bezvadně provedeném řízení průvodním. Leč okolnost, že důkazy provedeny bezvadně, jest v tomto směru nezávažna. Jsou-li na př. bezvadně slyšeni 2 svědkové a vypovídají-li protichůdně, nepodává bezvadné provedení důkazů směrnice pro to, komu z nich se má věřiti. Ostatek není správně, že odvolání nevyhovuje předpisu §u 467 čís. 3 c. ř. s. Vždyť odvolací spis uvádí a srozumitelně rozvádí odvolací důvod nesprávného ocenění důkazů, a okolnost, že v něm jednotlivé vývody nejsou prostorově k sobě seskupeny dle jednotlivých uplatňovaných odvolacích důvodů, nemůže vésti k tomu, aby odvolací soud k těmto vývoům nepřihlížel. Taková formálnost není v §§ 467 čís. 3 a 471 čís. 3 c. ř. s. předeepsána.

V dalším vytkl dovolací soud jednotlivé body odvolání, uplatňující důvod nesprávného ocenění důkazů, jimiž se odvolací soud nezabýval, v čemž sledal dovolací důvod dle §u 503 čís. 2 c. ř. s., a uvedl dále v důvodech: V případě, že žalovanému nezdaří se důkaz o tom, že tu nebyl zkracovací úmysl dlužníků ani ve smyslu shora uvedeném a pouze v tomto případě — půjde o otázku, zda žalovanému tento úmysl zákonem v §u 2 čís. 3 předpokládaný, byl znám anebo znám býti musil. Pod výrazem »znám býti musil« rozuměti dlužno nevědomost, spočívající na zanedbání povinné péče po rozumu §u 1297 obč. zák. nebo čl. 282 obch. zák. (srv. § 3 konk. ř.). Otázka zavinění jest otázkou právní a není ohledně ní dovolací soud vázán náhledem nižších stolic. Dovolací soud již z vlastního přednesu žalovaného sama dospívá k právnímu závěru, že žalovanému přičítati jest k vině, nevěděl-li o zkracovacím úmyslu žalobcových dlužníků. Žalovanému není sice bráněno, aby bratru a matce nepůjčoval peníze bez zajištění, ale činil-li tak a teprve dodatečně chtěl si zápůjčky, když dosáhly v poměru k jmění dlužníků značné výše, knihovně zajistiti, a tehdy zvěděl, že dlužníci dluhují další rovněž značnou sumu 30.000 Kč jeho bratru Josefu Z-ovi, a dohadoval-li se po té s tímto bratrem, že si oba dají své pohledávky knihovně zajistiti, měl zajisté při nejmenším v této době míti závažné pochyby o finančním postavení své matky a svého bratra Adolfa. Dali-li si však již příštího dne žalovaný a jeho bratr Josef současně na realitách Adolfa a Anny Z-ových zajistiti tak značnou částku (70.000 Kč), a nestaral-li se žalovaný o to, jaké ještě další dluhy mají Adolf a Anna Z-ovi, a nikoho se na to ani nevyptával, nelze pochybovati o tom, že jeho nevědomost o tom, že jsou tu ještě další věřitelé, kteří budou za

jištěním jeho pohledávky zkrácení a že Adolf a Anna Z-ovi jsou si při nejmenším tohoto účinku onoho zajištění vědomi, jest zaviněnou. Jest tedy pro případ, že žalovanému nezdaří se důkaz o tom, že tu nebyl zkracovací úmysl dlužníků, tato druhá podmínka odporovatelnosti dle Šu 2 čís. 3 odp. ř. pro žalobce příznivě rozřešena.

Čís. 5284.

Pro žaloby o pensijní nároky železničních zaměstnanců uvedených v Šu 2 až 8 nař. vlády rep. čsl. ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., tedy proti společenstevnímu pensijnímu ústavu (§ 4), proti pensijnímu fondu státních drah (§ 7) a proti schváleným pensijním zařízením soukromých drah (§ 8) je příslušný rozhodčí soud zemské úřadovny II. Všeobecného pojišťovacího ústavu v Brně.

(Plenární rozhodnutí ze dne 22. září 1925, čís. pres. 363/25.)

V rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 15. ledna 1924 č. j. R II 498/23/1, uveřejněném ve sb. n. s. čís. 3396, byla vyslovena přípustnost pořadu práva pro pensijní nároky zaměstnanců státních drah, již nejsou státními zaměstnanci ve smyslu organ. statutu pro železniční správu. V rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 1925, č. j. R I 68 25/1 vysloven názor, že o zaopatřovacích nárocích zřízencu státem převzaté buštěhradské dráhy rozhoduje příslušný rozhodčí soud zemské úřadovny II. Všeobecného pensijního ústavu v Brně. Vzhledem k tomu nařídil první prezident Nejvyššího soudu, aby tato sporná otázka byla předložena plenárnímu senátu k rozhodnutí. Plenární senát rozhodl se pro stanovení shora uvedené právní věty a to z těchto

d u v o d ů:

Když bylo upravováno pensijní pojištění zákonem ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., bylo v Šu 2 a) výslovně stanoveno, že pensijní pojištění zaměstnanců drah, sloužících veřejné dopravě, a jich pomocných ústavů upraví ministr sociální péče v dohodě s ministrem železnic nařizováním. Nařízení to, opírající se výslovně o zmocnění Šu 2 a) zákona č. 89/20 sb. z. a n., bylo vydáno jako nařízení vlády rep. čsl. ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n. Odkávavši v Šu 1 železniční zaměstnance tam zmíněné pod zákon čís. 89/20, upravuje pensijní pojištění železničních zaměstnanců v Šu 2 výrazem »ostatní« zahrnutých, rozděluje je v kategorie Šu 2 až 6, pak 7 a konečně 8 a to v pojištění dle zákona č. 89/20 sb. z. a n. (§ 1), pojištění dle zvláštní úpravy tohoto nařízení (§ 2 až 6), pojištění zaměstnanců státních drah (§ 7) a pojištění vlastním pensijním zařízením soukromých drah (§ 8). Ohledně zaměstnancu státních drah ustanovuje § 7, že pojištění jich jest opatřeno podle zvláštních předpisů pensijním fondem státních drah a že ustanovení Šu 4 až 6 se na ně nevztahuje. Tyto §§ 4 až 6 upravují obsah organizace a stanov společenstevního pensijního ústavu a proto